

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН У КОЛЕДЖІ СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Бісік С.Г., викладач правових дисциплін

коледжу Сумського НАУ

Самостійна робота студентів є невід'ємною частиною навчального процесу та виправданим способом оволодіння навчальним матеріалом. Це особлива форма навчальної діяльності, під час реалізації якої засвоюється відповідна сума знань, умінь і навичок, розвиваються здібності, формується самостійність як особистісна риса суб'єкта навчання.

Оволодіння уміннями та навичками самостійної діяльності є найважливішою умовою здійснення безперервної освіти. Від організації самостійної роботи багато в чому залежать результати навчання студентів та їх майбутня практична діяльність.

У зв'язку з посиленням ролі самостійної роботи у навчально-пізнавальному процесі актуальною стала проблема раціональної організації самостійної роботи з урахуванням готовності до неї студентів.

Організація самостійної роботи вимагає від викладача ґрунтовної підготовки, навіть більшої, ніж тоді, коли навчальний матеріал він викладає сам.

Самостійна робота при правильній її організації дає можливість розкритися індивідуальності кожного студента.

За своєю суттю самостійна робота є активною розумовою діяльністю студента, пов'язаною з виконанням навчального завдання. Самостійна робота сприяє формуванню у студентів інтелектуальних якостей, необхідних майбутньому спеціалістові. Вона виховує у студентів стійкі навички постійного поповнення своїх знань, самоосвіти, сприяє розвитку працелюбності, організаційності й ініціативи, випробовує його сили, перевіряє волю, дисциплінованість тощо.

Одним із головних завдань організації самостійної роботи студентів коледжу Сумського національного аграрного університету є використання традиційних та інноваційних форм і методів навчання, які б, доповнюючи один

одного, становили єдину систему, яку можна адаптувати до особливостей навчального процесу в навчальному закладі з метою оптимізації навчання та підготовки висококваліфікованих фахівців.

Особливо важливо правильно визначити обсяг і структуру змісту навчального матеріалу, який виноситься на самостійне опрацювання, а також необхідне методичне забезпечення.

Викладачі циклової комісії правових дисциплін коледжу СНАУ, обговорюючи робочий навчальний план, оцінюють обсяг самостійної роботи, її доцільність та ступінь складності матеріалу самостійної роботи, терміни її виконання, форми контролю та самоконтролю.

Зміст самостійної роботи студентів над конкретною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

Навчальний план дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд із навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Розробляючи завдання для самоконтролю, викладачі керуються рівнем знань, який повинні отримати студенти з цього питання.

В організації самостійної роботи студентів на основі постановки навчальних завдань можливе використання двох способів: перший – ставити завдання однакової складності, надаючи різні види допомоги залежно від індивідуальних особливостей студентів, другий – надавати завдання різного рівня складності на основі врахування рівня типологічних відмінностей.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватись у бібліотеці вищого навчального закладу, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах, а також у домашніх умовах.

Значні можливості в організації самостійної роботи студента відкриває комп'ютеризація навчального процесу, коли кожен студент може індивідуально «поспілкуватися» з комп'ютером, одержати від нього завдання, перевірити свої відповіді, скласти для себе програму навчання.

Основними формами організації самостійної роботи при вивченні правових дисциплін у коледжі СНАУ є опрацювання підручника, нормативних джерел, електронних курсів із дисциплін на платформі дистанційного навчання MOODLE; робота з веб-портфолію з дисциплін; відповідь на запропоновані запитання; підготовка рефератів, доповідей, розв'язання задач і вправ, розв'язання практичних ситуацій.

Наведені вище форми організації самостійної роботи студентів виявились дієвими. Завдання викладача полягає у тому, щоб відібрати з них найбільш результативні в кожній конкретній ситуації, тобто такі, які б відповідали індивідуальним можливостям студента з урахуванням бюджету часу, а також відповідали специфіці навчального матеріалу курсу.

Контроль самостійної роботи студентів включає:

- відповідь на контрольні або тестові питання;
- перевірка конспекту;
- перевірка рефератів;
- перевірка розв'язаних задач;
- перевірка розрахунків;
- перевірка виконаних завдань;
- перевірка виконаних індивідуальних завдань.

Методичне забезпечення правових дисциплін включає традиційні методичні розробки, такі як «Методичні вказівки щодо виконання практичних робіт», «Збірник матеріалів для самостійної роботи студентів».

Важлива частина самостійної роботи з правових дисциплін – це виконання різноманітних вправ та вирішення завдань.

Методичні вказівки щодо виконання практичних робіт відображають хід виконання роботи та дають зразок правильного її оформлення, а також включають умови завдань, ситуацій, вправ, конкретних задач.

На сьогодні переважна кількість студентів засвоюють матеріал для самостійного вивчення засобами інформаційних технологій. У зв'язку з цим застосування електронних портфолію з дисциплін (наприклад: «Організація роботи з кадрами»; «Виконавче провадження»; «Організація юридичної служби в

суспільному виробництві») значно полегшує організацію самостійної роботи студентів на очній та заочній формі навчання.

Веб-портфоліо з дисципліни – це спланований і спеціально організований індивідуальний підбір матеріалів і документів, який виступає в якості асистента викладача, беручи на себе величезну рутинну роботу при самостійному опрацюванні матеріалу студентами.

Електронне портфоліо складається з таких папок: лекції, практичні заняття, самостійна робота, завдання для самоконтролю, презентації, портфоліо кадровика, помилки в кадрових документах, теми рефератів.

Значне місце в самостійній роботі студентів посідає використання Інтернет-технологій для ефективного пошуку інформації. Окрім знання методів пошуку, студенти мають опанувати методи аналізу, синтезу, узагальнення інформації.

Важливим є навчити майбутнього фахівця опановувати нову професійну термінологію, оперувати спеціальною термінологією, аргументовано висловлювати власну думку, аналізувати факти, опонувати та вміти вести дискусію. У зв'язку з цим значення набуває самостійна робота з додатковими джерелами (глосаріями, базами даних), що забезпечує можливість зіставлення матеріалу, його узагальнення, порівняння, аналізу, класифікації.

Електронні навчальні курси з правових дисциплін, розроблені на платформі дистанційного навчання MOODLE, в першу чергу призначені для самостійного вивчення матеріалу.

Електронні курси виконують роль терплячого викладача, який надає велику кількість роз'яснень, підказок, повторень та має значні можливості для перевірки знань студентів на всіх етапах роботи.

Електронні навчальні курси з правових дисциплін складаються з наступних розділів:

- програма дисципліни, навчально-методичне та інформаційне забезпечення, глосарій тощо;
- електронні конспекти лекцій, мультимедійні презентації лекцій, методичні рекомендації тощо;

- завдання, які студент повинен самостійно виконати і надіслати в електронному вигляді до навчального порталу або подавати в паперовому вигляді;
- ресурси, що забезпечують закріплення вивченого матеріалу, формування умінь та навичок, самооцінювання та оцінювання навчальних досягнень студентів, наприклад завдання, тестування тощо.
- література та навчальні посібники, цікаві статті, Інтернет-посилання тощо.

Електронні навчальні курси з правових дисциплін розміщені на навчальному порталі коледжу СНАУ, мають уніфіковану структуру та відповідають певним критеріям, що дозволяють забезпечити їх якість.

Проведений аналіз дає змогу стверджувати, що організацію самостійної роботи студентів коледжу СНАУ слід розглядати як систему взаємодії студента та навчального матеріалу з дисципліни, яка за умови її чіткої організації викладачем забезпечить активізацію професійної підготовки майбутніх фахівців, сприятиме формуванню творчого, самостійного мислення.

Самостійна робота дає величезне поле для реалізації студентом індивідуальної відповідальності за якість професійної підготовки залежно від власних зусиль. Студент стає ініціатором пошуку знань, формування навичок і всього спектра різноманітних якостей, необхідних у подальшій професійній діяльності.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Тимчасове положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців: //Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 23 січня 2004 р. № 48. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua/page/n=5192>.
2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: модульне навчання. – К., 2013.
3. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи. – К., 2012.
4. Євтух М. Б. Нові технології навчання. – К., 2013.

5. Туркот Т.І. Комп'ютерна підтримка самостійної роботи студентів. / Педагогіка вищої школи - <http://westudents.com.ua/glavy/50495-kompyuterna-pdtrimka-samostyno-roboti-studentv.html>
6. Діордіященко О.В. Самостійна робота студентів у ВНЗ. [Електронний ресурс].- Режим доступу до статті: http://www.rusnauka.com/ONG_2006/Pedagogica/17894.doc.htm
7. Організація роботи з кадрами. Навчальний посібник для студентів 3 курсу зі спеціальності 5.0610101 “Правознавство”. Номінація: навчально-методичні матеріали для забезпечення самостійної роботи студентів, 2011(укладач – Бісік С.Г.).
8. Бісік С.Г. Навчальний комплекс з дисципліни «Організація роботи з кадрами» [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://moodle.collegesnau.cc.ua/mod/page/view.php?id=3503>.